

Stanje u hrvatskom pravosuđu

Komentar rezultata ankete Centra Miko Tripalo

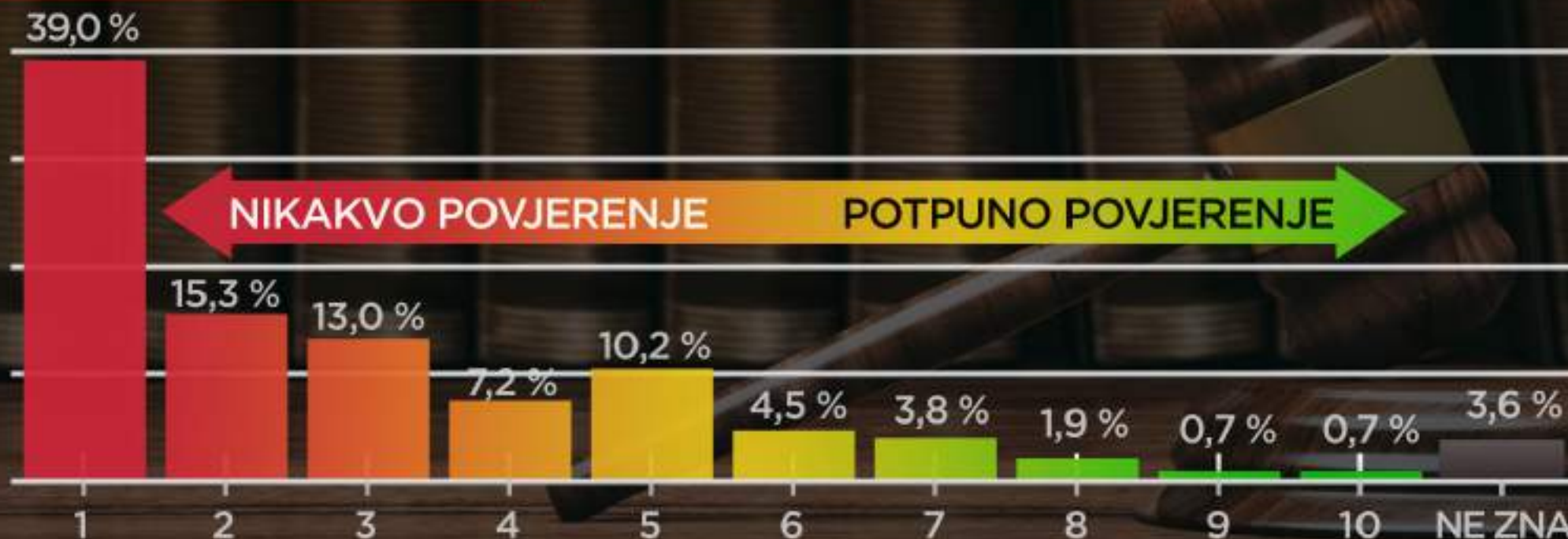
PROF. DR. SC. ALAN UZELAC
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Panel, Pravni fakultet u Zagrebu, 30. rujan 2021.

KONTEKST

Kakvo je povjerenje u hrvatsko pravosuđe?

RAZINA POVJERENJA U PRAVOSUĐE

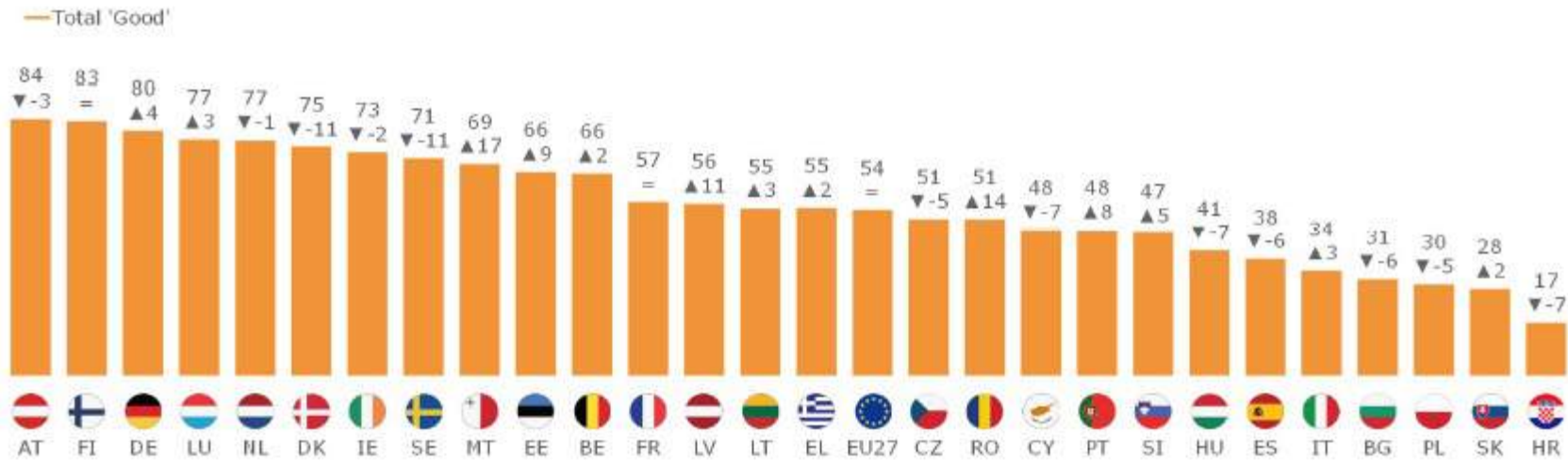

Promocija plus za RTL, 31. ožujka - 3. travnja 2021., N=1300

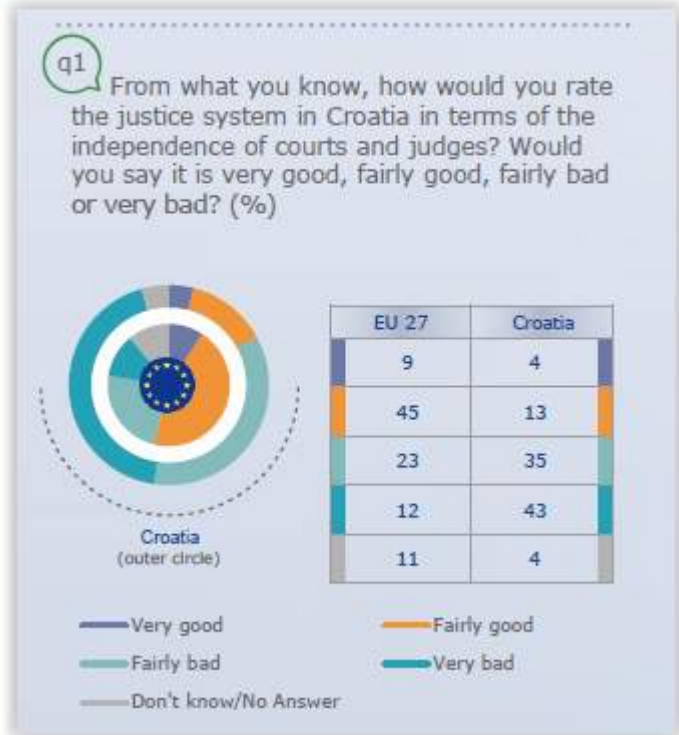
Usporedba po državama: postotak stanovništva koji smatra da je stanje u pravosuđu dobro?

Q1 From what you know, how would you rate the justice system in (THIS COUNTRY) in terms of the independence of courts and judges? Would you say it is very good, fairly good, fairly bad or very bad? (% - Total 'Good')

Base: all respondents (n=25,827) ▼▲ Evolution 03-04/2021-01/2020

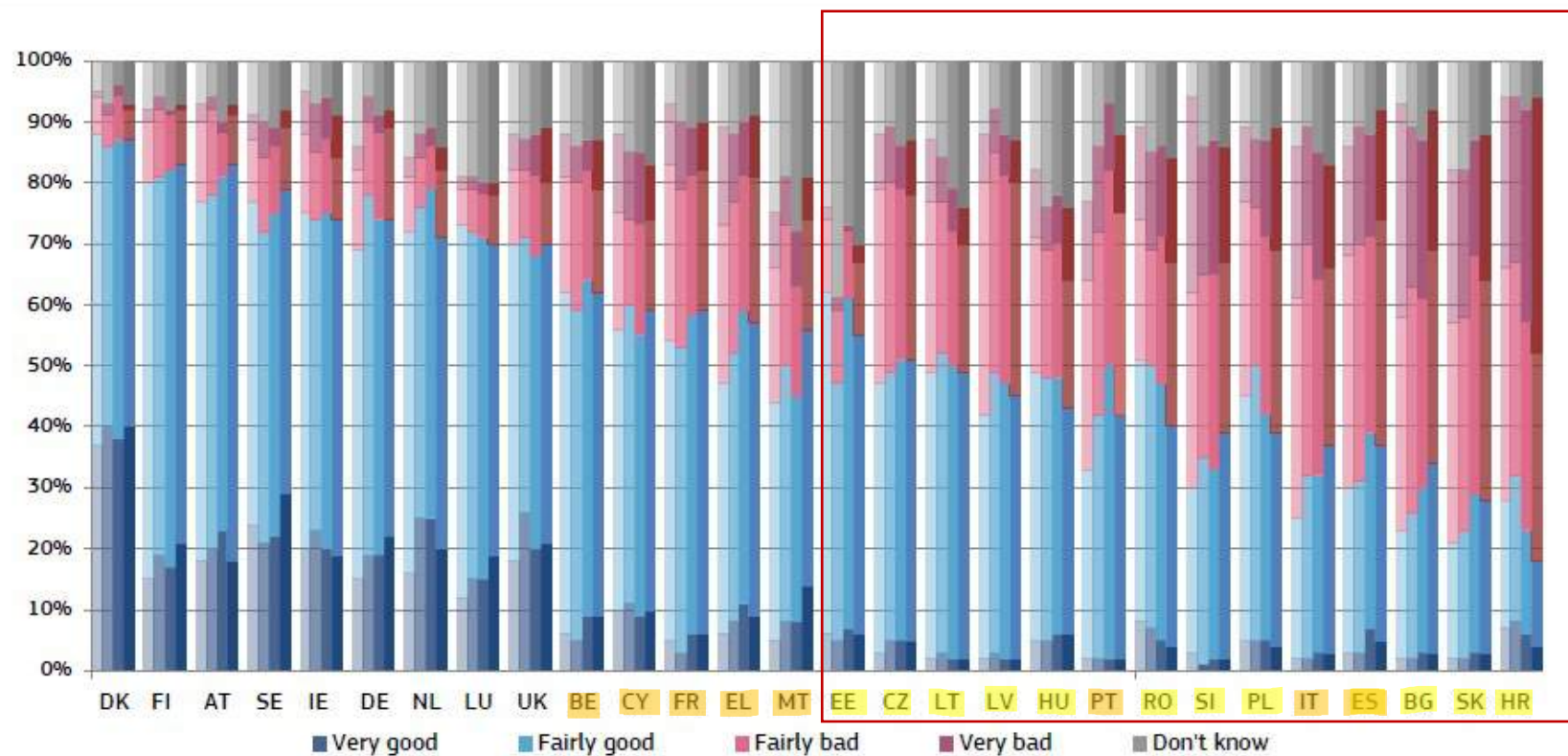

Percepcija nezavisnosti sudaca i sudova među građanima Europske unije

Figure 47

Perceived independence of courts and judges among the general public (*) (light colours: 2016, 2017 and 2018, dark colours: 2019)

Source: Eurobarometer (107)

The Global Competitiveness Report 2019

Klaus Schwab, World Economic Forum

The Global Competitiveness Index 4.0 2019 Rankings

Covering 141 economies, the Global Competitiveness Index 4.0 measures national competitiveness—defined as the set of institutions, policies and factors that determine the level of productivity.

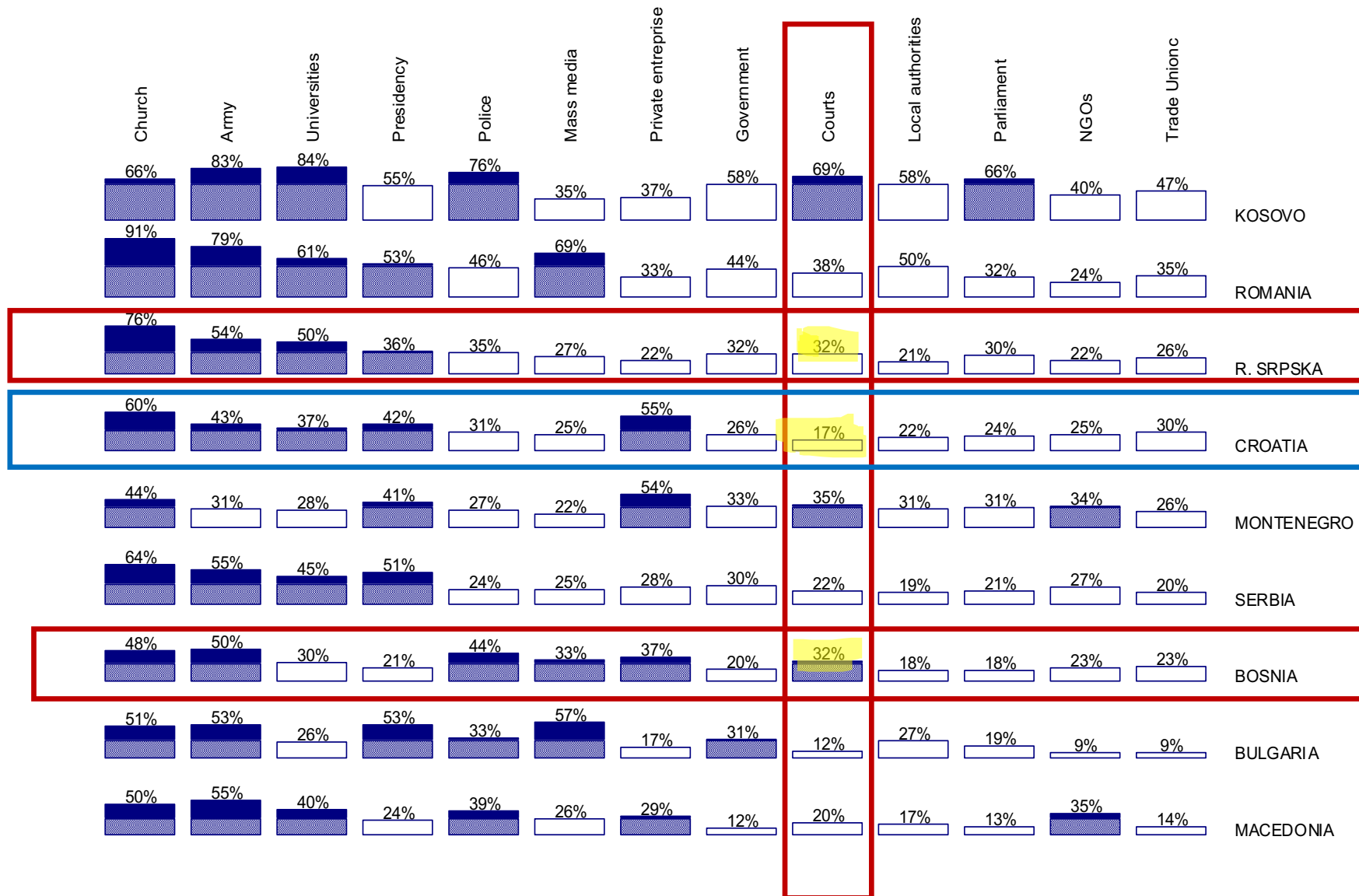
Economy Profiles

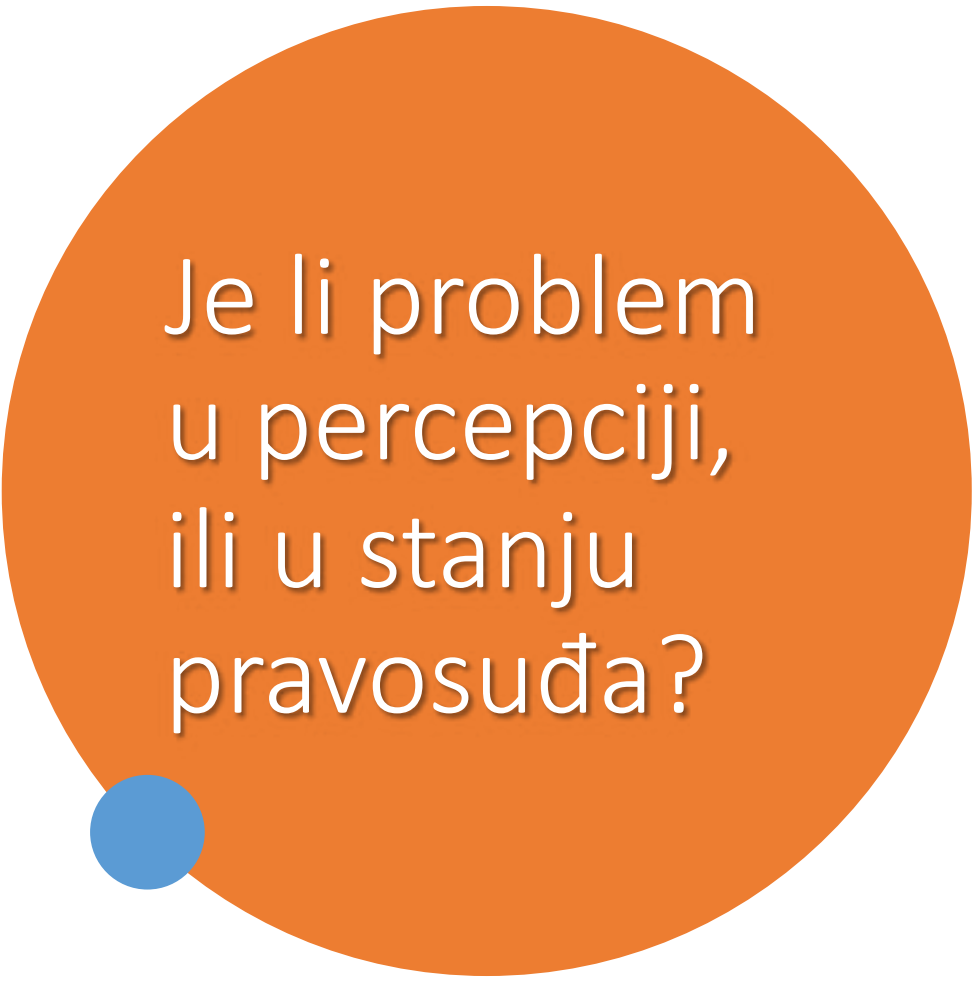
Croatia

63rd / 141

Index Component	Value	Score *	Rank/141	Best Performer
1st pillar: Institutions 0-100	-	51.8 ↓	77	Finland
Security 0-100	-	78.7 ↓	57	Finland
1.01 Organized crime 1-7 (best)	4.7	62.4 ↓	83	Finland
1.02 Homicide rate per 100,000 pop.	1.1	98.0 ↓	35	Multiple (14)
1.03 Terrorism incidence 0 (very high) - 100 (no incidence)	100.0	100.0 =	28	Multiple (25)
1.04 Reliability of police services 1-7 (best)	4.3	54.4 ↓	73	Finland
Social capital 0-100	-	45.9 ↑	107	New Zealand
1.05 Social capital 0-100 (best)	45.9	45.9 ↑	99	New Zealand
Checks and balances 0-100	-	42.0 ↑	103	Finland
1.06 Budget transparency 0-100 (best)	57	57.0	34	Multiple (2)
1.07 Judicial independence 1-7 (best)	2.4	23.0 ↓	126	Finland
1.08 Efficiency of legal framework in challenging regulations 1-7 (best)	2.0	16.9 ↑	138	Finland
1.09 Freedom of the press 0-100 (worst)	29.0	71.0 ↓	53	Norway
Public-sector performance 0-100	-	35.8 ↑	122	Singapore
1.10 Burden of government regulation 1-7 (best)	1.9	15.8 ↑	139	Singapore
1.11 Efficiency of legal framework in settling disputes 1-7 (best)	1.8	14.6 ↑	140	Singapore
1.12 E-Participation 0-1 (best)	0.77	77.0 =	56	Multiple (3)

Kontinuitet javnog nepovjerenja u pravosuđe: podaci iz 2002. godine (istraživanje javnog povjerenja u društvene institucije)

Je li problem
u percepciji,
ili u stanju
pravosuđa?

-
- „Stavovi javnosti ne odgovaraju stvarnosti.”
 - „Mediji su krivi za lošu percepciju pravosuđa.”
 - „Oni koji loše ocjenjuju pravosuđe ne idu na sudove i ne znaju kako oni rade.”

Ankete o stanju u pravosuđu provedene među pravnim profesionalcima

Mrakovčić/Vuković (2018)

- „Pravosudni sustavi i pristup pravdi – pogled iznutra” (Rijeka/Beograd)
- IV/V/VI 2018 – online anketa među pravnicima u Hrvatskoj i Srbiji
 - **HRVATSKA (N=393)** - 96 sudaca, 73 državna odvjetnika, 68 odvjetnika, 122 pravnik koji rade izvan pravosuđa i 34 pravna znanstvenika
 - **SRBIJA (N=716)** - 159 sudaca, 50 državnih odvjetnika, 272 odvjetnika, 148 pravnik koji rade izvan pravosuđa i 87 pravnih znanstvenika
 - Cilj: utvrditi razinu nepovjerenja u institucije pravosudnog sustava i razinu (ne)zadovoljstva njegovim funkcioniranjem

Mates i Centar Miko Tripalo (2021)

- „Anketa o stanju u hrvatskom pravosuđu”
- I-II 2021 – online anketa među sucima, odvjetnicima, bilježnicima i pravnim znanstvenicima i nastavnicima prava – **316 odgovora**
 - 59 sudaca, 172 odvjetnika, 13 bilježnika, 48 nastavnika, 11 drugih
 - Cilj: utvrditi stavove pravnik o efikasnosti i kvaliteti sustava i uzrocima problema radi utvrđivanja prijedloga mogućih mjera za poboljšanje stanja

Rezultati: Mrakovčić/Vuković

Gotovo identični rezultati za Hrvatsku i Srbiju!

Rezultati: Mrakovčić/Vuković

Zaključna razmatranja

- ▶ Prikupljeni podaci pokazuju da u obje zemlje anketirani pravnici ne vjeruju da su njihovi pravosudni sustavi postigli kvalitetu funkcioniranja koje nalazimo u razvijenim zemljama EU
- ▶ Pokazalo se da anketirani pravnici smatraju da količina socijalnog i ekonomskog kapitala koje neka osoba posjeduje može bitno uvećati ili umanjiti njene šanse da se izbori za svoja prava i interese u okviru naših pravosudnih sustava
- ▶ Smatramo da je razina povjerenja pripadnika pravne profesije u pravosuđe pokazatelj njegovog unutarnjeg legitimiteta i „dobrog” funkcioniranja
- ▶ Smatramo da u obje zemlje svjedočimo svojevrsnoj „unutarnjoj krizi legitimiteta” pravosudnih sustava
 - ▶ koja se, između ostalog, zasniva i na sumnji pripadnika pravne profesije u sposobnost pravosuđa da svim građanima „na jednak način” omogući pristup „pravdi” (da u njemu ostvare svoja prava i interese, neovisno od svojih socioekonomskih karakteristika)

Rezultati ankete Centra Miko Tripalo

- Osobni izbor nekih od najvažnijih pouka iz istraživanja:
 - Opovrgnuta je teza o tome da nepovjerenje u sudove jest osobina onih koji nisu upoznati s njihovim radom.
 - Potvrđena je hipoteza o unutarnjoj krizi legitimiteta.
 - Utvrđena je izrazita razlika u ocjenama efikasnosti i kvalitete između pojedinih segmenata pravne profesije (sudaca s jedne strane i profesionalnih korisnika sudova s druge).
 - Ponovljeno je utvrđenje o nekim subjektivnim uzrocima problema (izbjegavanje odgovornosti, nedjelotvornost stegovnih postupaka, nedostatak znanja), ali i objektivnim (nepostojanje suvisle strategije ulaganja i razvoja).

Koje mjere mogu proizlaziti iz rezultata ankete?

Izbor sudaca

- Objektivniji i transparentniji proces
- Profesionalno usavršavanje

Stegovni postupci

- Efikasniji postupak, specijalizacija
- Veća odgovornost inicijatora

Izbor članova DSV-a

- Reprezentativniji i transparentniji proces

Javnost i objava sudskih odluka

- Objava svih odluka (I i IIst)
- Brzina objave (problem anonimizacije odluka)

Dostupnost analitičkih podataka

- Objavljivanje podataka relevantnih za analizu efikasnosti i odgovornosti

Case management prakse

- Planiranje postupaka
- Revizija aktualnog stanja
- Digitalizacija

„Postoji i lažna solidarnost sudaca gdje se očekuje da se prikrije i opravda nerad suca i to od strane Predsjednika suda koji protiv takvog suca ne poduzima nikakve mjere, pa sve do DSV-a koji nevoljko izriče mjere protiv suca.“

„Smatram da na prvostupanjske suce utjecaja nema ili su minimalni, dok su suci na više sudove izabrani nakon lobiranja (podobni suci) i na te suce se onda vrše utjecaji da "vrate usluge" za lobiranje. Konkretnije, ne može se napredovati ako ne "posjeđuješ klubove".“

„Zastarjeli pristup, formalizam bez želje za rješavanjem slučajeva, birokratizirani mentalitet sudaca.“

„Osnovna problematika je potpuna nekontrola i neodgovornost sudaca za njihove odluke i (ne)rad.“

Prioriteti?

„U pravilu suce bira politika, napredovanje sudaca na više sudove bira politika, pa sukladno tome suci odgovaraju politici u mnogim važnim slučajevima. Čast iznimnim sucima koji se neće maknuti s prvostupanjskih sudova do umirovljenja!“

„....suci uopće nemaju nikakvu profesionalnu odgovornost u slučaju eklatantnih kršenja prava kako stranaka tijekom postupka, tako i grube nepažnje pri primjeni materijalnih propisa što bi svaki pravnik trebao znati.“

„Velik broj sudaca ne radi punim kapacitetom, ne snose posljedice za nerad. Statistika se ostvaruje "laganim" spisima, a složeniji spisi stoje.“

„cijeli spis [treba biti] dostupan u digitalnoj formi“